

Svensk författningssamling

Lag om ändring i rättegångsbalken

Utfärdad den 27 februari 2025

SFS 2025:128

Publicerad
den 5 mars 2025

Enligt riksdagens beslut¹ föreskrivs i fråga om rättegångsbalken²
dels att 28 kap. 2, 12–12 b, 13 och 14 §§ ska ha följande lydelse,
dels att rubriken till 28 kap. ska lyda ”Om husrannsakan, genomsökning
på distans, kroppsvisitation, kroppsbesiktning och vissa andra åtgärder”,
dels att det ska införas tre nya paragrafer, 28 kap. 12 c, 14 a och 14 b §§,
och närmast före 14 § en ny rubrik av följande lydelse.

28 kap.

2 §³ För att söka efter den som ska gripas, anhållas, häktas, hämtas till förhör eller till inställelse vid rätten eller underkastas kroppsvisitation, kroppsbesiktning eller upptagning av fingeravtryck och andra underlag som anges i 14 § får husrannsakan göras hos honom eller henne, eller hos någon annan om det finns synnerlig anledning att anta att den sökta uppehåller sig där. Detsamma gäller i fråga om en tilltalad som söks för delgivning av stämning eller kallelse till förhandling, om försök till delgivning har misslyckats eller bedöms som utsiktslösa.

12 §⁴ Den som är skäligen misstänkt för ett brott på vilket fängelse kan följa, får kroppsbesiktigas

1. för att söka efter föremål som kan tas i beslag eller i förvar eller som kan användas för att utföra en genomsökning på distans,

2. för att utröna omständigheter som kan vara av betydelse för utredning om brottet eller om utvidgat förverkande enligt 36 kap. 6 § brottsbalken, eller

3. för utredning om den misstänktes ålder, om åldern har betydelse för om påföljd får dömas ut eller betydelse för påföljdsfrågan i övrigt.

Med kroppsbesiktning avses undersökning av människokroppens yttre och inre samt att prov tas från människokroppen och undersöks. En kroppsbesiktning får inte utföras så att den som undersöks riskerar framtida ohälsa eller skada.

Bestämmelser om kroppsbesiktning genom prov för dna-analys finns i 12 a–12 c §§.

¹ Prop. 2024/25:37, bet. 2024/25:JuU18, rskr. 2024/25:147.

² Senaste lydelse av rubriken till 28 kap. 2022:316.

³ Senaste lydelse 1995:637.

⁴ Senaste lydelse 2017:435. Ändringen innebär bl.a. att andra stycket tas bort.

12 a §⁵ Kroppsbesiktning genom ett prov för dna-analys får göras på den som är skäligen misstänkt för ett brott för vilket fängelse ingår i straffskalan

1. för att utröna omständigheter som kan vara av betydelse för utredning om brottet eller om utvidgat förverkande enligt 36 kap. 6 § brottsbalken,

2. för utredning om den misstänktes ålder, om åldern har betydelse för om påföljd får dömas ut eller betydelse för påföljdsfrågan i övrigt, eller

3. för att registrera den misstänktes dna-profil i ett biometrireger som förs enligt lagen (2018:1693) om polisens behandling av personuppgifter inom brottsdatalogens område.

Ett prov för dna-analys ska tas på den som är anhållen eller häktad misstänkt för brott.

Om den misstänktes dna-profil redan finns i ett biometrireger, får ett nytt prov tas endast om det är av betydelse för utredningen eller om det finns särskilda skäl.

12 b §⁶ Kroppsbesiktning genom ett prov för dna-analys får vid utredning om ett brott för vilket fängelse ingår i straffskalan göras på någon annan än den som är skäligen misstänkt, om det finns synnerlig anledning att anta att det är av betydelse för utredningen om brottet. Detta gäller inte den som är under 15 år.

12 c § Kroppsbesiktning genom ett prov för dna-analys enligt 12 a och 12 b §§ ska göras genom att salivprov tas. Ett prov för dna-analys enligt 12 a § första stycket 1 och 2 får dock tas på annat sätt om det är av betydelse för utredningen.

13 §⁷ I fråga om kroppsvisitation och kroppsbesiktning gäller i tillämpliga delar det som föreskrivs om husrannsakan i 3 a, 4, 8 och 9 §§. Om det är fara i dröjsmål, får en polisman besluta om kroppsvisitation och kroppsbesiktning. Ett beslut om att ta prov för dna-analys enligt 12 a § första stycket 3 får även fattas av Polismyndigheten.

Kroppsvisitation och kroppsbesiktning som är av mera väsentlig omfattning ska verkställas inomhus och i ett avskilt rum eller i ett annat avskilt utrymme som är lämpligt. Om åtgärden utförs av någon annan än en läkare ska den som utför åtgärden se till att ett vittne närvarar, om det är möjligt. Blodprov får inte tas av någon annan än en läkare eller en legitimerad sjuksköterska. Annan mera ingående undersökning får utföras endast av läkare.

Kroppsvisitation eller kroppsbesiktning av en kvinna får inte verkställas eller bevitnas av någon annan än en kvinna, läkare eller legitimerad sjuksköterska. Kroppsvisitation som enbart innebär att föremål som en kvinna har med sig undersöks och kroppsbesiktning som enbart innebär att blodprov, alkoholutandningsprov, salivprov för dna-analys eller hårprov tas får dock verkställas och bevitnas av en man.

⁵ Senaste lydelse 2018:1700.

⁶ Senaste lydelse 2018:1700. Ändringen innebär bl.a. att andra stycket tas bort.

⁷ Senaste lydelse 2005:878.

14 §⁸ Fingeravtryck, fotografi, video, röstprov och handstilsprov får tas av den som är skäligen misstänkt för ett brott för vilket fängelse ingår i straffskalan

1. för att utröna omständigheter som kan vara av betydelse för utredning om brottet, eller

2. för att registrera underlagen i ett biometriregister som förs enligt lagen (2018:1693) om polisens behandling av personuppgifter inom brottsdatalogens område.

Avtryck av fot och öra får tas av den som är skäligen misstänkt för ett brott för vilket fängelse ingår i straffskalan för att utröna omständigheter som kan vara av betydelse för utredning om brottet.

Fingeravtryck och fotografi av ansikte ska tas av den som är anhållen eller häktad misstänkt för brott.

Om ett sådant underlag som avses i första stycket redan finns i ett biometriregister får en ny upptagning göras endast om det är av betydelse för utredningen om brottet eller om det finns särskilda skäl.

Med fingeravtryck avses även handavtryck.

14 a § Fingeravtryck och andra underlag som anges i 14 § får vid utredning om ett brott för vilket fängelse ingår i straffskalan tas av någon annan än den som är skäligen misstänkt, om det finns synnerlig anledning att anta att det är av betydelse för utredningen om brottet.

14 b § I fråga om upptagning av fingeravtryck och andra underlag enligt 14 och 14 a §§ gäller i tillämpliga delar det som föreskrivs om husrannsakan i 3 a, 4 och 9 §§ och det som föreskrivs om kroppsvisitation och kroppsbesiktning i 13 a § andra och tredje styckena. Om det är fara i dröjsmål, får en polisman besluta om upptagning enligt 14 och 14 a §§. Ett beslut om en upptagning enligt 14 § första stycket 2 får även fattas av Polismyndigheten.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2025.

På regeringens vägnar

BENJAMIN DOUSA

Linda Billung
(Justitiedepartementet)

⁸ Senaste lydelse 1974:573.